

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญในการศึกษา

พนักงานสอบสวนเป็นเจ้าพนักงานประเภทหนึ่งในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งประกอบด้วยตำรวจ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์ โดยพนักงานสอบสวนเป็นผู้เข้าไปมีบทบาทสำคัญเบื้องต้น ซึ่งจะต้องเข้าไปทำการสืบสวน สอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานทั้งหมด เพื่อนำเอาข้อเท็จจริงเข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรมต่อไป

ดังนั้น การกำหนดตัวบุคคลากร ซึ่งจะต้องเข้ามาเป็นพนักงานสอบสวนก็ดี หรือกำหนดโครงสร้างอำนาจ ตลอดจนการจัดการ การบริหารงานสอบสวนก็ดี จึงต้องมีกรอบมาตรฐานที่เป็นไปด้วยความละเอียดรอบคอบ ทั้งนี้เพื่อสนองตอบข้อเรียกร้องของทฤษฎีการบริหารกระบวนการยุติธรรมสมัยใหม่ ซึ่งจะต้องมุ่งให้เกิดสัมฤทธิ์ผลระหว่างการรักษาประโยชน์ของมหาชน และในขณะเดียวกันก็ไม่ละเลยที่จะให้หลักประกันอันมั่นคงแก่การคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐาน (Fundamental Right) ของประชาชนควบคู่ไปด้วย

โดยพนักงานสอบสวนบางกรณี ต้องทำการวิจัยข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานเบื้องต้นในลักษณะกึ่งตุลาการ (Pre - Trial) เพื่อสังคดีในรอบของความน่าเชื่อถือ (Probable Cause) สถานภาพและบทบาทของพนักงานสอบสวนจึงต้องมีกรอบ วิธีพิจารณาให้มีมาตรฐานในการควบคุมบังคับในลักษณะ วิชาชีพกฎหมาย (Legal Profession) ซึ่งมีมาตรการบังคับ (Sanction) ซึ่งเป็นไปได้ทั้งในแง่บวกและแง่ลบ และสิ่งซึ่งพยายามนำมาเป็นรูปแบบและเนื้อหาของมาตรการดังกล่าว เพื่อกำหนดมาตรฐานวิชาชีพให้เป็นที่ยอมรับกันในขณะนี้คือ “จรรยาบรรณ”¹

¹ ดร.ณ โสทธิพันธ์ และคณะ. “จรรยาบรรณพนักงานสอบสวน”. เอกสารส่งเสริมวิชาการ, ปีที่ 31 ฉบับที่ 344, (พฤษภาคม 2534) : หน้า 17.

กระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งประกอบด้วยตำรวจ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์ นั้น ในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติมีบัญญัติของกฎหมายกำหนดบทบาทของบุคลากรแต่ละฝ่าย เพื่อรองรับปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นภายใต้กรอบวัตถุประสงค์ว่า เมื่อมีอาชญากรรมเกิดขึ้นแล้วจะเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายใดเข้ามาดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหานั้นได้ทันที่ที่กิจกรรมของบุคลากรและกลไกของหน่วยงานต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ส่วนแต่เป็นเหตุให้เจ้าพนักงานของรัฐจำเป็นต้องเข้าไปมีบทบาท อันอาจมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนบ้าง ในบางกรณี อาทิ การจับ การค้น และการควบคุม เป็นต้น แต่เมื่อมีอาชญากรรมเกิดขึ้นแล้วรัฐจำเป็นต้องส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องเข้าไปควบคุมการเคลื่อนไหวในพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตามที่บทบัญญัติกฎหมายกำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อค้นหาความผิดก็ดี หรือการติดตามตัวผู้กระทำความผิดก็ดีเพื่อนำเข้าสู่กลไกของกระบวนการยุติธรรม ตั้งแต่สืบสวน จับกุม สอบสวนการพิจารณาพิพากษา และการนำตัวมาลงโทษตามคำพิพากษา จึงเป็นอันสิ้นสุดของกระบวนการยุติธรรม

โดยความสงบเรียบร้อยของสังคมเป็นจุดประสงค์ของการบริหารงานยุติธรรมทางอาญา แต่ในขณะเดียวกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนซึ่งอาจถูกผลกระทบจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเรื่องที่จะต้องหามาตรการ หรือหลักประกันอันมั่นคงแก่สิทธิเสรีภาพได้ในระดับที่น่าพอใจ ในประการที่ทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกศรัทธา และเชื่อถือต่อองค์กรบุคลากรตลอดจนกระบวนการต่าง ๆ ซึ่งจะปฏิบัติต่อประชาชน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงอาจกล่าวได้ว่า ในกระบวนการซึ่งอยู่ในระบบของกระบวนการยุติธรรม ในหลักการจึงต้องมีการควบคุม จัดการ กำหนดทิศทางละเป้าหมาย ให้เกิดความพอดีระหว่างผลประโยชน์ของมหาชน หรือผลประโยชน์ของรัฐในแง่การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ในขณะที่เดียวกันก็ต้องให้ความสำคัญคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนควบคู่กันไปด้วย หรือกล่าวได้ว่า เป็นการกำหนดดุลภาวะระหว่างการรักษาสิทธิประโยชน์สาธารณะกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนนั่นเอง

สำหรับกิจกรรมของพนักงานสอบสวนนั้น นับได้ว่าเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่เริ่มแรก ทั้งนี้เพราะเหตุผลว่า พนักงานสอบสวนเป็นผู้รวบรวมพยานหลักฐานและดำเนินการทั้งหลายอื่น ๆ เบื้องต้น เพื่อนำไปสู่การพิจารณาพิพากษาในชั้นศาลต่อไป ระบบหรือบุคลากรในชั้นสอบสวนจึงจำเป็นต้องกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการไว้ในบทบัญญัติของกฎหมายโดยรอบคอบรัดกุม ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความยุติธรรมแก่ทุกฝ่ายที่เข้ามาเกี่ยวข้อง กล่าวคือต้องคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายซึ่งอาจเป็นเอกชนหรือรัฐก็ตาม ในอันที่จะนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ต้องหาซึ่งในหลักการก็ได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ (Presumption of innocence) จนกว่าจะได้รับการพิจารณาโดยเปิดเผย และพิพากษาจากศาลว่าเป็นผู้กระทำผิด สิทธิของเขาจึงควรมีหลักประกันอันมั่นคง และได้รับการคุ้มครองในมาตรฐานโดยชอบตามหลักสากล²

ด้วยเหตุนี้บทบาทพนักงานสอบสวน ซึ่งจะต้องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการไว้ในกฎหมายนั้นจึงต้องมีมาตรฐานในระดับประชาชนยอมรับได้ สอดคล้องทั้งในแง่ทฤษฎีและปฏิบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นข้อกำหนดขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ซึ่งอาจเป็นไปทั้งสิ่งที่บังคับให้กระทำการ และมีให้กระทำการอันเป็นที่เดือดร้อนแก่ประชาชน ในขณะเดียวกันก็กำหนดขอบเขตของสภาพบังคับให้เจ้าหน้าที่ของรัฐนอกจากจะมุ่งเน้นการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมแล้ว จะต้องเข้าไปมีบทบาทปกป้องคุ้มครองและบริการประชาชน ให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และ ส่งเสริมให้มีความสามารถที่จะปกป้องดูแลชุมชนของตนเองได้ โดยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ช่วยเหลือสนับสนุนในลักษณะเคียงบ่าเคียงไหล่กัน

นอกจากนี้ คุณสมบัติ ของผู้ที่จะมาเป็นพนักงานสอบสวนก็เป็นเรื่องที่ต้องการกำหนดมาตรฐานคุณสมบัติ เฉพาะไว้ เป็นกรณีพิเศษโดยพิจารณาที่วุฒิภาวะความประพฤติ ประวัติความเป็นมาให้สอดคล้องทั้งในแง่กฎหมาย และศีลธรรม มาตรฐานที่ควรกำหนดไว้

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 18.

จึงเป็นเรื่องที่จะต้องพัฒนา ไปสู่หลักวิชาชีพที่ได้มาตรฐานใกล้เคียงกับหลักวิชาชีพกฎหมายอื่น ๆ อาทิ พนักงานอัยการ หรือศาล ซึ่งหลักเกณฑ์อันเป็นเครื่องมือกำหนดมาตรฐานวิชาชีพดังกล่าวยอมรับกันว่าเป็น “จรรยาบรรณ”³ อย่างไรก็ตามจะอาศัยเพียงจรรยาบรรณแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นสภาพทางนามธรรมลอยๆ ก็ย่อมจะไม่บังเกิดผลในเชิงรูปธรรมในความเป็นจริงได้ จึงต้องมีการกำหนดเครื่องมือในการควบคุมบังคับให้เป็นไปตามจรรยาบรรณที่วางไว้ สิ่งนั้นคือสภาพบังคับของจรรยาบรรณ เพื่อควบคุมบังคับให้มีการปฏิบัติตามจรรยาบรรณโดยเคร่งครัด

จากที่ได้กล่าวมาแล้วว่าตำรวจเป็นตัวจักรกลสำคัญอันหนึ่ง ในกระบวนการยุติธรรม และถือเป็นจุดเริ่มต้นแห่งการดำเนินการในกระบวนการก็ว่าได้ เพราะนอกเหนือจากอำนาจหน้าที่ติดตามสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดเป็นปฐมต้นแล้ว ความสำคัญในลำดับต่อมาอยู่ที่ “การสอบสวน” ในหน้าที่ของพนักงานสอบสวนตามกฎหมายนั่นเอง ซึ่งจะต้องรับผิดชอบคดีความต่าง ๆ ตั้งแต่คดีเล็ก ๆ น้อย ๆ จนถึงคดีอุกฉกรรจ์ มหันตโทษสูงสุดที่บัญญัติใช้เป็นกฎหมายในรัฐทุกกรณี ต้องอยู่ในการดำเนินการของพนักงานสอบสวนเป็นเบื้องต้นทั้งสิ้น

ปัจจัยสำคัญจึงอยู่ที่ความละเอียดอ่อน การมีปฏิภาณไหวพริบในการวินิจฉัยปัญหาปมเงื่อนต่าง ๆ ที่มีอยู่ในคดีด้วยความทุ่มเท มุ่งหมายที่จะผดุงไว้ซึ่งความถูกต้องและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย เป็นการพิสูจน์หาเหตุผลจากข้อเท็จจริง และพยานที่รวบรวมได้จากการสอบสวนให้ได้ข้อยุติทางคดีอย่างชัดเจนและปราศจากข้อโต้แย้ง จึงจะถือได้ว่าเป็นสำนวนการสอบสวนที่มีคุณภาพอย่างแท้จริง แตกต่างจากสำนวนการสอบสวนที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ ซึ่งทำเพียงเพื่อให้สำนวนเสร็จตามหน้าที่ของตนเท่านั้น โดยไม่คำนึงถึงประสิทธิภาพ แต่ทั้งสองกรณีก็ถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติตามหน้าที่ของพนักงานสอบสวนโดยไม่แตกต่างกัน

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 19.

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นการยืนยันว่า แม้จะออกระเบียบ ข้อบังคับ ควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนให้เคร่งครัดสักเพียงใดก็ตาม ก็ไม่อาจทำให้การปฏิบัติหน้าที่อย่างทุ่มเท จริงจัง และซื่อสัตย์ ให้ได้ผลงานออกมาอย่างมีประสิทธิภาพได้ จึงจำเป็นต้องปลูกฝังสำนึกที่ดีให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริงต่อพนักงานสอบสวนให้จงได้ โดยกำหนดจรรยาบรรณที่มีประสิทธิภาพขึ้นมาบังคับใช้

ดังนั้น จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่พนักงานสอบสวนจำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ตลอดจนองค์กรที่เข้ามามีบทบาทหน้าที่ที่จะส่งเสริมและควบคุมมาตรฐานการเป็นพนักงานสอบสวนอย่างมีคุณภาพ ส่งเสริมความรู้ที่ทันสมัย แนวทางการปฏิบัติทั้งในแง่กฎหมายและจริยธรรม การวางตัวต่อผู้เกี่ยวข้องให้เกิดความรู้สึกได้ว่าพนักงานสอบสวนเป็นผู้มีคุณธรรม มโนธรรม ไม่หวั่นไหวต่ออำนาจอันชอบใด ๆ เป็นที่พึ่งแก่ผู้มีคดีความในฐานะคนกลางอย่างแท้จริง สร้างเอกภาพในการประพฤติตนตามจรรยาบรรณ เพื่อผดุงเกียรติศักดิ์ศรีแห่งพนักงานสอบสวน

ยังมีพนักงานสอบสวนอีกหลายคนมีความคิดว่า ในเมื่อพนักงานสอบสวนเป็นข้าราชการตำรวจซึ่งมีวินัยตำรวจ เพื่อกำหนดขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นระเบียบแบบแผนอันดีงามอยู่แล้วก็ไม่จำเป็นต้องมีจรรยาบรรณพนักงานสอบสวนขึ้นมาอีก ความเห็นดังกล่าวยังไม่ถูกต้องนักทั้งนี้เนื่องจาก จรรยาบรรณเป็นข้อกำหนดซึ่งกลุ่มบุคคลอาชีพใดอาชีพหนึ่งร่วมกันกำหนดขึ้นมาเพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียง และฐานะสมาชิก แสดงให้เห็นความมุ่งหมายที่จะรักษาส่งเสริมอาชีพของตนให้มีมาตรฐาน จึงแตกต่างกับกฎหมายที่มุ่งใช้บังคับแก่กลุ่มบุคคลทั่วไป และวินัยซึ่งใช้บังคับเฉพาะกลุ่มข้าราชการ พนักงานของรัฐประเภทต่าง ๆ เท่านั้น ตลอดทั้งมาตรการควบคุมและสภาพบังคับใช้ก็แตกต่างกัน

รายงานวิจัยสภาพปัญหาเพื่อจะใช้ในการจัดทำแผนแม่บทกรมตำรวจ ฉบับที่ 2 (กองวิจัยและแผนงาน.กรมตำรวจ,2534) ได้รายงานสภาพปัญหาต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน มี 2 ประการ คือ

1) ปัญหาด้านการอำนวยความสะดวก

พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ได้ได้รับความสะดวกในการรับแจ้งความร้องทุกข์ที่ไม่ได้รับการบริการอย่างเป็นกันเอง และไม่เชื่อว่าตำรวจจะแก้ปัญหาที่ร้องทุกข์ได้ จากภาพพจน์ขั้นตอนการดำเนินงานและสภาพปัญหาต่าง ๆ ก่อให้เกิดผลกระทบคือ ประชาชนผู้ใช้บริการและต่อหน่วยงาน ซึ่งในที่สุดประชาชนก็จะขาดความไว้วางใจเพราะไม่สามารถเป็นที่พึ่งในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชนได้

อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่า การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจมักประสบปัญหาขาดความร่วมมือจากประชาชน และประชาชนมักจะเกรงกลัวตำรวจภาพพจน์ตำรวจมักแสดงออกในด้านลบ ทำให้เกิดอุปสรรคในการทำงาน ทั้งนี้อาจเป็นด้วยเหตุผลจากทัศนคติของประชาชนที่มีต่อตำรวจอยู่เดิม (วรเดช จันทรศร, 2530)

2) ปัญหาด้านการให้บริการบนสถานีตำรวจ

พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ได้ได้รับความสะดวกในการรับแจ้งความร้องทุกข์ โดยเห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่รับแจ้งความด้วยความล่าช้า ไม่ได้ได้รับความสะดวก ไม่ได้รับการเอาใจใส่จากเจ้าหน้าที่

สถิติการรับเรื่องราวร้องทุกข์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 - 2530 มีการรับเรื่องราวร้องทุกข์เกี่ยวกับการดำเนินงานของพนักงานสอบสวนเกี่ยวกับการสอบสวนล่าช้า ไม่ถูกต้อง ไม่เป็นธรรม ใช้อำนาจกลั่นแกล้งจับกุม ช่มชู้ราษฎร ไม่รับแจ้งความหรือไม่รับคำร้องทุกข์ หรือรับแจ้งความแล้วไม่ดำเนินคดีให้ รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ (อมร จันทรสมบุญณ์, 2531)

บทบาทหน้าที่ของกรมตำรวจ ได้ขยายเพิ่มขึ้นตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป จาก รายงานประจำปี พ.ศ. 2533 กรมตำรวจได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่ต้องปฏิบัติ 5 ด้านด้วยกันดังนี้⁴

1) งานด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังและเที่ยงธรรม

2) งานด้านการรักษาความมั่นคงภายในประเทศ

3) งานด้านการบริการสังคม

4) งานด้านชุมชนและเยาวชนสัมพันธ์

5) งานด้านการพัฒนาการบริหาร

จะเห็นว่า 4 ใน 5 งาน เป็นงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับประชาชน มุ่งให้ประชาชน อยู่อย่างสงบสุข งานเหล่านี้ซับซ้อน โดยเฉพาะต้องมีพื้นฐานอยู่บนความยุติธรรมที่สำคัญคือ งานด้านการสอบสวน ซึ่งต้องดำเนินการภายใต้กรอบกฎหมายและระเบียบแบบแผนที่กำหนดไว้ เนื่องจากเป็นเรื่องเกี่ยวกับการรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษซึ่ง กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคล จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ บัญญัติขึ้นมา รองรับวิธีสอบสวนอย่างละเอียดว่ามีขั้นตอนอย่างไรบ้าง

ภาระหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในคดีหนึ่ง ๆ นั้น เริ่มตั้งแต่การรับแจ้งความ สอบสวนปากคำผู้เสียหาย ผู้ต้องหา และพยาน ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ นำตัวผู้ต้องหาซึ่งเกิดเหตุ ส่งตัวผู้ต้องหาทำแผนประทุษกรรม ทำบันทึกต่างๆ ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำตัวผู้ต้องหา ผัดฟ้องฝากขังต่อศาล ซึ่งต้องทำด้วยตนเองทั้งสิ้น จนกระทั่งสรุปสำนวนส่งพนักงานอัยการ เมื่อ คดีขึ้นสู่ศาลก็ต้องควบคุมพยานเบิกความขึ้นศาล จะเห็นได้ว่าคดีหนึ่ง ๆ มีขั้นตอนมาก จึง ยากที่จะทำให้เสร็จสิ้นในทันที เมื่อเกิดคดีใหม่เข้าก็จะต้องดำเนินการในลักษณะเดียวกันอีก จึง ทำให้พนักงานสอบสวนมีคดีค้างมาก นอกจากนี้ งานของพนักงานสอบสวนมักจะมีคู่กรณีอยู่เสมอ การตัดสินใจปัญหาอาจสร้างความพอใจให้ฝ่ายที่ได้รับประโยชน์ และฝ่ายที่เสียประโยชน์ไม่พอใจ ประกอบกับกระแสโลกาภิวัตน์ที่การติดต่อสื่อสารกว้างไกลและรวดเร็ว จึงทำให้พนักงาน

⁴ กรมตำรวจ, รายงานประจำปี, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตำรวจ), 2535.

สอบสวนจะต้องถูกตรวจสอบจากสังคมอีกด้วย ดังนั้นพนักงานสอบสวนจึงต้องมีจรรยาบรรณ
ในวิชาชีพ

ปัจจุบันสภาพสังคมได้รับการพัฒนาให้เจริญมากขึ้น มีการแก้ไขประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจพนักงานสอบสวน อีกทั้งฝ่ายปกครอง และ
อัยการ มีความพยายามที่จะดึงเอาอำนาจสอบสวนไปจากตำรวจ โดยอ้างถึงความไม่มี
ประสิทธิภาพของพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจ กรมตำรวจจึงได้พยายามปรับปรุงพัฒนา
สอบสวนให้มีความเหมาะสมตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป ส่วนหนึ่งของการปรับปรุงพัฒนา
พนักงานสอบสวนก็คือ มีแนวคิดที่จะศึกษาจรรยาบรรณพนักงานสอบสวนที่กำหนดไว้ใน
ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีว่า ปัจจุบันมีความเหมาะสมหรือควรแก้ไขปรับปรุง
อย่างไรหรือไม่ เพื่อให้มีความทันสมัยและเพื่อส่งเสริมให้มีการใช้จรรยาบรรณพนักงานสอบสวน
อย่างจริงจัง กรมตำรวจจึงได้มีหนังสือแจ้งไปยังตำรวจทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องกับงานสอบสวน เพื่อ
ระดมความคิดของตำรวจสัญญาบัตรที่เป็นพนักงานสอบสวนตามกฎหมาย ว่ามีความคิดเห็น
อย่างไรต่อจรรยาบรรณพนักงานสอบสวนที่มีกำหนดอยู่แล้ว ในประมวลระเบียบการตำรวจ
เกี่ยวกับคดี ผู้ศึกษาค้นคว้าเคยได้รับการแต่งตั้งให้เป็น คณะกรรมการปรับปรุงจรรยาบรรณ
พนักงานสอบสวนระดับตำรวจภูธรจังหวัด ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง จึงเห็นว่าหากมีการศึกษาเรื่อง
นี้อย่างจริงจัง ผลของการศึกษาที่ได้จากความคิดเห็นของตำรวจทุกหน่วย จึงมีความสำคัญต่อ
การแก้ไขปรับปรุงจรรยาบรรณพนักงานสอบสวนในภาพรวม

จังหวัดเชียงใหม่ เป็นจังหวัดที่มีความเจริญรองมาจากกรุงเทพมหานคร จึงต้อง
เผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมทุกรูปแบบอย่างหลีกเลี่ยงไม่
ได้ ค่าครองชีพที่สูงขึ้นไม่สมดุลกับรายได้ทำให้สังคมต้องเผชิญกับปัญหาอาชญากรรมในรูปแบบ
ต่าง ๆ มากมาย ผลกระทบที่ตามมาจึงอาจทำให้เจ้าพนักงานของรัฐมีการใช้อำนาจหน้าที่แสวง
หาผลประโยชน์ในทางมิชอบเกิดขึ้นได้ นำไปสู่ความเสื่อมทางจรรยาบรรณในวิชาชีพ ตลอดจน
ผู้ศึกษาวิจัยมีอาชีพรับราชการตำรวจในจังหวัดเชียงใหม่อยู่แล้ว สามารถดำเนินการวิจัยตามวิธี
การศึกษาได้อย่างสะดวก รวดเร็ว รอบคอบ ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงได้เลือก
จังหวัดเชียงใหม่เป็นพื้นที่ในการศึกษาครั้งนี้

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อทราบทัศนคติของพนักงานสอบสวนในจังหวัดเชียงใหม่ที่มีต่อจรรยาบรรณของตนในการปฏิบัติหน้าที่

1.2.2 เพื่อทราบถึงปัจจัย ตลอดจนตัวแปรต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการ ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ

1.2.3 เพื่อหาแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง จรรยาบรรณพนักงานสอบสวน

1.3 สมมติฐานในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้เขียนได้ตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้

1.3.1 สถาบันการศึกษาที่สำเร็จมา มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของพนักงานสอบสวนต่อจรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่

1.3.2 อายุ มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของพนักงานสอบสวน ต่อจรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่

1.3.3 ความเอาใจใส่ของผู้บังคับบัญชา มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของพนักงานสอบสวนต่อจรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1.4.1 สามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษา ของผู้ที่สนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับจรรยาบรรณของพนักงานสอบสวน

1.4.2 สามารถนำผลการศึกษา ไปใช้เป็นแนวทางส่งเสริมให้พนักงานสอบสวนมีความสนใจ ต่อจรรยาบรรณในวิชาชีพ

1.4.3 สามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทาง นำไปสู่การบังคับใช้จรรยาบรรณพนักงานสอบสวนอย่างเป็นรูปธรรม

1.5 ขอบเขตการศึกษา

เป็นการศึกษาความคิดเห็นของพนักงานสอบสวนในระดับสารวัตรสอบสวน และรองสารวัตรสอบสวน สังกัดกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติที่จะต้องรับแจ้งความมาจากประชาชนด้วยตนเอง

1.6 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1.6.1 พนักงานสอบสวน หมายถึง พนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(6),18 และข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. 2523 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2537 ข้อ2) ระดับรองสารวัตร และสารวัตรสอบสวน ชั้นยศ ร้อยตำรวจตรี ถึง พันตำรวจโท ที่รับราชการในจังหวัดเชียงใหม่

1.6.2 สถาบันการศึกษาที่สำเร็จมา หมายถึง โรงเรียนนายร้อยตำรวจ มหาวิทยาลัย และอื่นๆ

1.6.3 อายุ หมายถึง ระยะเวลาในการดำรงชีวิตของพนักงานสอบสวน ที่ได้รับราชการอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ นับแต่แรกเกิดถึงวันเก็บข้อมูล